

PROFESOR ZWYCZAJNY DOKTOR HABILITOWANY INŻYNIER
JAN WIERZBICKI
1896—1977

Jan Wierzbicki zmarł we Wrocławiu w wieku 81 lat. Odszedł od nas żołnierz dwóch wojen światowych, inżynier zasłużony w odbudowie kraju, wielki uczony i nauczyciel, nieustrudzony działacz społeczny, a przede wszystkim wspomniały człowiek.

Prof. Jan Wierzbicki urodził się 7.VII.1896 r. w woj.lubelskim. Ukończył Szkołę Handlową w Lublinie i Szkołę Realną w Petersburgu. W 1923 r. na Wydziale Inżynierii Wodnej Politechniki Warszawskiej uzyskał stopień inżyniera hydrotechnika. W Politechnice Wrocławskiej promowany był w 1947 roku na doktora nauk technicznych. Habilitował się w Wyższej Szkole Rolniczej w 1951 r. uzyskując stopień docenta w zakresie melioracji rolnych i wodnych. W 1945 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego, a w 1960 r. na profesora zwyczajnego.

Młody 19-letni chłopiec w 1915 r. rozpoczął pracę w Oddziale technicznym dla potrzeb armii rosyjskiej. Następnie był w wojsku rosyjskim, skąd dostał się do niewoli niemieckiej. Z tejże niewoli powrócił w 1918 r. bezpośrednio do zaszczytnej służby w wojsku polskim. W 1939 r. ponownie jako oficer stanął do walki z najeźdźcą, skąd dostał

się do niewoli. Tym razem jeszcze tego samego roku udało mu się powrócić do cywilnej pracy inżynierskiej na wsi.

Jako inżynier Jan Wierzbicki rozpoczął pracę pod kierownictwem czołowego hydrotechnika prof. dr Kazimierza Pomianowskiego. Z większych prac inżynierskich tego okresu można wymienić projekt wstępny kanalizacji m. Chełma. W 1928 r. uzyskał koncesję do prowadzenia robót wodociągowych i kanalizacyjnych oraz upoważnienie Ministerstwa Rolnictwa do projektowania i wykonawstwa robót melioracyjnych, finansowych przez Państwo. W czasie okupacji wykonywał projekty i kierował budowami stawów rybnych i drenarskimi w woj. lubelskim. Jako czynny zawodowo inżynier prowadził wykłady z budownictwa wodnego na kursach i był organizatorem szkolenia zawodowego w Stowarzyszeniu Techników. Po wyzwoleniu stanął w szeregach budowniczych nowego Wrocławia, podejmując prowadzenie robót i sprawowanie nadzoru technicznego nad odbudową obiektów kanalizacji miasta, równocześnie kierował oczyszczalnią ścieków — polami irygowanymi.

Zainteresowania naukowe Jana Wierzbickiego, ujawnione jeszcze u prof. Pomianowskiego opracowaniem studium nad ukształtowaniem poziomów wód gruntowych, mogły się rozwinąć po objęciu w 1946 roku stanowiska adiunkta Katedry Melioracji i Inżynierii Rolnej na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu, kierowanej przez wybitnego uczonego prof. Baca.

W działalności naukowej Prof. Wierzbickiego wybija się na plan pierwszy stworzenie podstaw wykorzystania ścieków w rolnictwie i leśnictwie. Po objęciu kierownictwa Katedry Budownictwa Wodnego, z chwilą utworzenia w 1951 r. Wydziału Melioracji Wodnych Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu, Prof. Wierzbicki rozwija drugi kierunek badań, dotyczący zaopatrzenia w wodę i kanalizacji wsi.

W ramach prowadzonej pracy naukowej Prof. Wierzbicki ogłosił prawie 200 prac, artykułów, recenzji i tłumaczeń, głównie z zakresu rolniczego wykorzystania ścieków oraz z zaopatrzenia wsi i rolnictwa w wodę, kanalizacji ośrodków wiejskich i deszczowni. Syntezami tych prac można uznać trzykrotnie uzupełniane i wznawiane książki:

- Wykorzystanie ścieków w rolnictwie i leśnictwie,
- Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja osiedli wiejskich.

Prof. Wierzbicki udowodnił, że ścieki miejskie i niektóre przemysłowe zamiast zatrać środowisko wodne mogą być oczyszczane przez cały rok w środowisku glebowym i zużytkowane do zwiększania urodzaju upraw rolnych. Szczególnie wartościowe teoretycznie i potrzebne w praktyce okazały się badania wyjaśniające wpływ ścieków na glebę oraz wskazujące technologię całorocznego wykorzystania ścieków. Do

pionierskich zostały zaliczone badania dające możliwość skierowania ścieków, w okresach mniej korzystnych dla rolnictwa, na plantacje topoli i tym samym zmniejszenie o połowę okresu produkcji drewna do wyrobu celulozy. W dziedzinie wodociągów i kanalizacji wiejskich, wszechstronne badania Profesora skłoniły do podjęcia rewizji norm wymagających zbyt głębokiego umieszczania przewodów w ziemi.

Prace badawcze Prof. Wierzbicki realizował głównie w Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych. Był jednym z organizatorów Oddziału Wrocławskiego IMUZ i jego pierwszym kierownikiem. Tu zorganizował pracownię rolniczego wykorzystania ścieków, którą w miarę wykształcenia przez Niego kadry rozwinęła się w samodzielny zakład. Piastował również stanowisko przewodniczącego Rady Naukowej IMUZ.

Wiele prac Prof. Wierzbickiego z zakresu rolniczego wykorzystania ścieków zostało opublikowanych w języku rosyjskim, niemieckim, angielskim, francuskim, węgierskim i rumuńskim. Niektóre z większych prac wyróżniają zaszczytne recenzje — cztery za granicą i 8 w publikacjach krajowych.

Prof. Wierzbicki był niestrudzonym pedagogiem. W niektórych okresach prowadził wykłady na czterech wydziałach Wyższej Szkoły Rolniczej, Politechniki i Uniwersytetu, z rolniczego wykorzystania ścieków, hydrauliki, hydrologii, budownictwa stawowego, zaopatrzenia w wodę i kanalizacji wsi. Szczególnego uznania wymaga Jego działalność wychowawcza kadry pracowników naukowych. Był promotorem 17 zakończonych przewodów doktorskich i recenzentem 28 rozpraw doktorskich oraz 8 rozpraw habilitacyjnych. Spośród wychowanków, których doktoryzował i habilitował, 5 jest aktualnie profesorami nadzwyczajnymi, kontynuującymi Jego dzieło w różnych kierunkach badawczych i dydaktycznych. W latach 1958—1962 piastował stanowisko dziekana Wydziału Melioracji Wodnych.

Poza pracą naukowo-dydaktyczną Prof. Jan Wierzbicki prowadził również szeroką działalność społeczną. Był wieloletnim radnym i przewodniczącym Komisji Gospodarki Wodnej i Żeglugi Rady Narodowej m. Wrocławia. Brał aktywny udział w pracach NOT — Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych oraz w Polskim Zrzeszeniu Inżynierów i Techników Sanitarnych. W obu stowarzyszeniach był wyróżniony członkostwem honorowym. W związku z opinią dobrego praktyka i teoretyka był członkiem Zespołu Rzecznawców SITWM oraz Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego. Przez szereg lat Prof. Wierzbicki był aktywnym członkiem dwóch rad naukowo-technicznych w Ministerstwie Rolnictwa.

Pracę społeczno-naukową wyróżniał się Profesor we Wrocławskim Towarzystwie Naukowym oraz w Towarzystwach Naukowych: Geofizyki

oraz Gleboznawstwa. W Polskiej Akademii Nauk uczestniczył w pracach Komitetu Gospodarki Wodnej oraz Komitetu Melioracji, Łąkarstwa i Torfoznawstwa. W tym ostatnim — obecnym Komitecie Melioracji została nadana Profesorowi godność członka honorowego. Z ramienia PAN był koordynatorem tematu dotyczącego nawodnienia ściekami, rozwiązywanego we współpracy akademii państw socjalistycznych.

Za całokształt działalności Prof. Wierzbicki otrzymał wyróżnienia i uznania Przewodniczącego Rady Narodowej, Przewodniczącego Komitetu Frontu Jedności Narodu m. Wrocławia, Ministra Rolnictwa, Ministra Szkół Wyższych, Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki oraz Przewodniczących Komitetów i Kierowników Zakładów PAN. Był laureatem nagrody Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki, został również odznaczony odznakami: Złotą XXV-lecia Stronnictwa Demokratycznego, Tysiąclecia, Zasłużony dla Dolnego Śląska, Budowniczy Wrocławia, NOT, SITWM i PZiTS. Odznaczony został medalami X, XV, XX-lecia Polski Ludowej oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Prof. Jan Wierzbicki był człowiekiem pracowitym, skromnym i szlachetnym oraz pogodnego usposobienia, co zjednało Mu duże grono przyjaciół całego zespołu Jego studentów, współpracowników naukowych i inżynierów praktyków.